

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ
З СУАЙЧЫНКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.

№ 20 (926) Май, 1966 г.

Год выдання 11-ы

У ПЕРШЫ дзень знаходжання ў сталіцы Беларусі госці з Канады зрабілі цікавую экскурсію па горадзе. Яны бачылі шырокія чыстыя вуліцы і праспекты, высокія прыгожыя дамы, што выраслі за дваццаць пасляваенных год. Прахалодай і зелянінай сустракалі іх мінскія паркі. На ўзбярэжжы Свіслачы, сярод дрэў, схаваўся маленькі домік. Усе, хто прыязджае ў Мінск з іншых гарадоў або з-за рубяжа, абавязкова прыходзяць сюды. Гэта Дом-музей і з'езд РСДРП. Пабывалі тут і нашы госці. На здымку вы бачыце кіраўніка групы Аляксандра ПІНКЕВІЧА, Еўдакію ГАРДЗЯЙЧУК, нашага старога знаёмага і сябра Аляксея ГРЫЦУКА з жонкай, Кузьму ЖАЛАЯ, Марыю ДАН ЛЕВІЧ, Ігнація ГРЫЦУКА, мужа і жонку ГАРБУЗ і Марыю ЯНУК.

(Рэпартаж аб знаходжанні нашых землякоў з Канады ў Беларусі глядзі на 4 стар.).

ТУРЫСЦКІ СЕЗОН ШАЧАЎСЯ

Штогод тысячы замежных гасцей з розных канцоў свету едуць у нашу краіну. Усімі пытаннямі і справамі, звязанымі з іх падарожжам, займаецца бюро «Інтурыст». Карэспандэнт «Голасу Радзімы» пабываў у Мінскім аддзяленні «Інтурыста» і папрасіў яго ўпраўляючага Анатоля Сямашку адказаць на некалькі пытанняў. Вось што ён расказаў.

За рубяжом цікавасць да нашай краіны, дзе ўпершыню на зямным шары была ўстаноўлена ўлада працоўных, расце з кожным годам. У першыя веснавыя дні сухапутныя, павятраныя і марскія граніцы Саветаў Саюза перасякаюць тысячы іншаземцаў. Іх шлях ляжыць у Маскву, Ленін-

град, на Украіну, у Закаўказзе, Сярэдняю Азію. Для многіх першым буйным горадам, дзе яны спыняюцца, з'яўляецца Мінск. У мінулым годзе сталіцу Беларусі наведвала больш як дваццаць тысяч чалавек з сарака адной краіны свету, у гэтым годзе турыстаў будзе яшчэ больш.

Да прыёму гасцей падрыхтаваны гасцініцы, кваліфікаваныя гіды-перакладчыкі сустрачаюць і пакажуць прыехаўшым славуція мястэчкі нашых горадаў. Яны будуць ціна нашага горада. Яны будуць суправаджаць гасцей (калі ім гэта патрэбна) у паездках па вялікіх і малых гарадах Беларусі.

Для тых, хто падарожнічае на аўтамабільах, гасцінна расчыняе дзверы Мінскі кемпінг, які раз-

мясціўся ў маляўнічай мясцовасці ў 16 кіламетрах ад горада. Там турысты за невялікую плату атрымліваюць поўны сервіс. Дарэчы, недалёка ад кемпінга хутка пачне працаваць новы матэль. Гэта камфартабельная гасцініца стаіць таксама недалёка ад дарогі, і кожны, хто будзе ехаць па шасэ Брэст — Масква, знойдзе ў ёй выдатны адпачынак.

Сярод турыстаў, якія наведваюць Беларусь, ёсць нямала нашых землякоў. Едуць у адзіночку, па прыватных візах суайчыннікі з Францыі, Англіі, Італіі, Бельгіі, Канады і Злучаных Штатаў Амерыкі, едуць цэлымі групамі сябры «Вестніка» і «Русского голоса». Сёлета мы чакаем некалькі турысцкіх груп. Адна з іх, 10 чалавек з Канады, зараз знаходзіцца ў Мінску. Госці зробіць экскурсію па Мінску, пабываюць у музеях, парках, навучальных установах, бальніцах горада, выедуць на Беларуска-аўтамабільны завод ў Жодзіна, наведваюць калгас. Яны будуць мець магчымасць сустракацца і гутарыць з савецкімі людзьмі, знаёміцца з іх жыццём.

І такая праграма не толькі для гэтай групы. Кожны, хто прыедзе да нас, зможа ўбачыць многа цікавага. Мы заўсёды рады гасцям!

Алесь БАЧЫЛА

Калі далёка лёс закіне...

Калі далёка лёс закіне
І сум агорне на чужыне —

Якім жа мілым, родны край,
Здаешся ты за акіянам!
Хоць прыкладай цябе да раны,
Мой незаменны ціхі рай.

А ў тым раі за небакраем —
Лугі ў мігценні чыстых рос,
Бары ў смуге...

І падступае
Да горла ком гарачых слёз.

Хутчэй дамоў!
І ўжо, здаецца,
Ад аднаго жадання п'ян.
І ты ўжо чуеш сам, як б'ецца
Пачуццёў цэлы акіян.

І сам—нікому не даверыш —
Кладзеш зваротныя масты...
Хутчэй, хутчэй бы родны бераг,
Свая зямля, дзе свой і ты!

Вось і яна—падаць рукою,
Вітае музыкай вакзал...
І па шчацэ сама сабою
Нячутна коціцца сляза.

На ўкраіне Пінска ідзе будаўніцтва будынога камбіната верхняга трыкутажу. На плошчы ў восем гектараў размясцілася будаўнічая пляцоўка. Праект Дзяржбудоў XXIII З'езду КПСС вызначае гэтую будоўлю як адну з важнейшых у рэспубліцы. Камбінат будзе выпускаць 123 мільярда штук шарчэўных вырабаў у год.

НА ЗДЫМКАХ: лепшыя мантажнікі будоўлі Уладзімір Барысчэўскі і Уладзімір Кухно. Унізе — мантаж перакрыццяў на будаўніцтве галоўнага корпусу.

Фота М. Міхайлава.

ПАДЗЕІ - ЛЮДЗІ - ФАКТЫ ПАДЗЕІ - ЛЮДЗІ - ФАКТЫ

МІНСК

У Палацы культуры трактаразаводцаў праходзіла Усесаюзная канферэнцыя па пытанню яшчэ большага павышэння якасці трактараў «Беларусь», «МТЗ-50» і «МТЗ-52». У ёй прынялі ўдзел прадстаўнікі розных машынабудаўнічых прадпрыемстваў, навукова-даследчых інстытутаў краіны.

ЧЭРВЕНЬ

Сяўбу ранніх збожжавых і зернебабовых калгас імя Калініна завяршыў яшчэ да Першага мая. На палях з'явіліся ўсходы лубіну, цукровых буракоў. Зараз калгаснікі заканчваюць пасадку бульбы.

БРЭСТ

Хутка набухаюць пупышкі дрэў, успыхнулі ярка-зялёнай паплавы. Выйшлі на вуліцы, у скверы і паркі брыгады зялёнай гаспадаркі і аматараў прыроды. Яны прарэджваюць і фарміруюць кроны дрэў, разбіваюць клумбы. Новыя скверы ўзніклі каля дыванавага камбіната і аўтабазы № 3, з дапамогай жыхароў азелянены вуліцы Маскоўская і Астроўскага.

МІНСК

Звыш 11 тысяч газавых устаноў абсталявана ў населеных пунктах Мінскага раёна. Толькі ў вёсцы Самахвалавічы газ прыйшоў у кватэры 147 сем'яў. Шмат дамоў газіфікавана ў калгасах імя Гастэлы, «Новы быт», імя Войкава, саўгаса «Праўда».

ВОРАНАВА

Вучні Радунскай школы-інтэрната пасадзілі сёлетняй вясной больш тысячы дэкаратыўных дрэў і кустоў. Рэбаты размясцілі зялёныя астраўкі ля школьнага будынка і каля брацкіх могілак, дзе пахаваны сотні мірных грамадзян, расстраляных фашыстамі ў 1942 годзе. А вучні Пагародзенскай сярэдняй школы прымаюць ўдзел у азеляненні дарогі Радунь—Воранава. Яны высаджваюць тут ліпу, дуб і каштан.

ЯЛТА

С кожным годам развіваецца і прыгажэ курортная Ялта. У новай пяцігодцы тут намячаецца ўвесці ў строй яшчэ 55 карпусоў на 13 тысяч месц. У адным з самых маляўнічых месц Крыма — у раёнах Ай-Данііла — будзе пабудаваны высотны санаторны комплекс. Звыш пяці тысяч зарубежных гасцей прымуць праз некаторы час чатыры гасцініцы, два матэлі і тры кемпінгі. У Масандраўскім парку будзеца 17-павярхова гасцініца.

ІВАНАВА

Марыя Дзямковіч, жыхарка вёскі Моталь, вядома аднавяскоўцам як умелы майстар. Нядаўна мастацкі савет Міністэрства мясцовай прамысловасці БССР зацвердзіў узоры беларускіх ручнікоў, вытаных ёю. Дваццаць такіх ручнікоў-сувеніраў пяці малюнкаў Марыі Дзямковіч здала на фабрыку мастацкіх вы-

рабаў. Яны будуць адпраўлены ў фірменны магазін Мінска «Лянок».

ПІНСК

У клубах калгасаў імя Леніна і «Шлях да камунізму» артысты Пінскага народнага тэатра паказалі два спектаклі — «Прымакі» і «Збянтэжаны Саўка».

МЯДЗЕЛЬ

У Будслаўскай сельскай бібліятэцы налічваецца больш як 9 тысяч кніг, іх чытае каля тысячы чалавек. У дзвюх вёсках і ва ўчастковай бальніцы арганізаваны бібліятэчкі-перасоўкі. Сумесна з домам культуры бібліятэка наладжвае культурны адпачынак рабочых саўгаса «Будслаўскі».

ЛІДА

Лідскі планетарый існуе паўтара года. За гэты час ён стаў шырока вядомы за межамі раёна. Яго наведалі ўжо каля 30 тысяч чалавек. Пры планетарый створана школа ведаў аб

прыродзе і грамадстве. Праграма навучання разлічана на 2 гады. Лекцыі чытаюць спецыялісты з Мінска, Масквы, мясцятных мясцовых лектары.

АШМЯНЫ

За апошнія гады межы горада значна расшырыліся, шмат якія вуліцы працягнуліся на некалькі кіламетраў. Для зручнасці жыхароў у Ашмянах адкрыты аўтобусны рух па трох маршрутах. На лініі выйшлі новыя камфортабельныя аўтобусы.

БАБРУЙСК

Мэблевая фабрыка № 2 спецыялізуецца на вытворчасці кухонных гарнітураў, якія маюць у насельніцтва вялікі попыт. Цяпер на фабрыцы пабудаван і пушчан у эксплуатацыю новы стараліна-зборачны цэх. Будзецца аддзелачны. Новыя цэхі дазваляць прадпрыемству амаль удвая павялічыць выпуск кухонных гарнітураў.

На прасторах Беларускага Палесся сярод беластовых бяроз узвышаюцца ажурныя металічныя канструкцыі — буравыя вышкі. Тут знойдзены ключ ад нафтавых багаццяў рэспублікі. З мінулага года нафта Рэчыцкага месцанараджэння паступае ўжо ў нафтаправод «Дружба». Яна ідзе на Полацкі нафтаперапрацоўчы завод, павялічваючы паліўны баланс рэспублікі і краіны.

А геологі і бурільшчыкі працягваюць пошукі. Нядаўна адкрыта Асташкавіцкае месцанараджэнне і атрыман прыток нафты на Шацілкаўскай плошчы. Але ахоп плошчаў пошукавым бурэннем падвойваецца. Калі да канца мінулага года ў глыбокім бурэнні знаходзілася 7 плошчаў, дык цяпер іх будзе 15.

У раёне Беларускага Палесся вырастаюць усё новыя і новыя буравыя вышкі. Метр за метрам угрызаюцца ўглыб зямлі шчыліны. Пошукі «чорнага золата» працягваюцца.

Фота І. Змітровіча.

«ТУРЫСЦКІ СЕЗОН ПАЧАУСЯ» — так называецца перадавая артыкул нумара. 20 000 замежных турыстаў наведалі сталіцу Беларусі ў мінулым годзе, а ў гэтым годзе іх будзе яшчэ больш. К прыёму гасцей падрыхтаваны гасцініцы, кемпінг за горадам. Сярод турыстаў, якія прыежджаюць у Беларусь, некалькі нашых землякоў. У гэтым годзе мы чакаем некалькі іх груп. Першая такая група з Канады ўжо прыехала ў Мінск. Размова аб іх сустрэчы з роднай зямлёй пачаецца на 4-й старонцы.

У сваёй калонцы «Новае Полесье» Лунінецкага раёна распавядае праўдзкі прадседатель В. Ступачко ў артыкуле «ГЛЫБОКІ СЛЕД» (стар. 3). Пяць гадоў — тэрмін невялікі, але за гэты час грошавы даход артели павялічыўся ў пяць разоў і склаў у 1965 годзе 1 мільён 132 тысяч рублёў. Богатства калхозу прынеслі осушныя торфянікі. У пяць разоў па параўнанню з 1960 годам вырасла грошавая плата за працу.

Да сённяшняга дня можна ўбачыць на краіне дрэвы Боркі старога вяснянага ў зямлю хатку з забітымі акнамі. Усе ведаюць, што належала яна калісьці бедняку Кузьме і сёння стоіць як напамінае аб горкім мінулым. А цяпер усе дома ў Борках новыя, прыгожыя, асабліва па вуліцы Валентыны Терешковай, дзе будуюцца моладзевыя калхознікі. У просторным доме жыве сям'я таго самаго Кузьмы Шыманскага, дачка якога стала настаўніцай («ДОЛЯ НАШАЙ ВЁСКИ», стар. 3).

Теплае вясновае пісьмо прасіла нам імя Парыжа землячка Клавдыя Конон. «С той пары, як я побывала ў Родзіне, — піша яна, — усе часамі ўспомінаю родныя месцы і блізкіх людзей. Там чувствую сябе не ў гасцяў, а дома... Я не толькі люблю свой народ, але і горжусь ім. Мужество, праяўленае ім у гады вайны, беспрымерна. Не менш героізма праявіў ён і ў пасляваенныя гады, падняў і з руін чуждэсных гарадаў». Пісьма землякоў з Англіі, ФРГ, Францыі, США помещены на 5-й старонцы пад рубрыкай «ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ».

У сталіцы рэспублікі праходзіў V з'езд беларускіх пісатэляў. Яго адкрыў вступітэльным словам старэйшы пісатэль Кондрат Крапіва («СЛУЖЫЦЬ НАРОДУ», стар. 6). Савецкія літэратэры, сказаў ён, лічаць сваёй асноўнай задачай служэнне народу. У іх не разнагласіў па паводу таго, што каецца задач літэратэры і абавязнасцей пісатэля. На гэтым шляху і спосабы рашэння гэтых задач ёсць розныя погляды і мненія. «Одни счптаюць, што хораша — гэта паказваць толькі хорашае і не паказваць розных болячак; пусть людзі думают, што іх у нас нет. Другие счптаюць, што іменна язы пражэе всего нужно выставлять напоказ да еще і расковырять іх, чтобы еще мир видел, какие они страшные. Тогда, как будто, скорее будет найдено лекарство от этих язв. А правда, видно, не в этом. Правда в том, чтобы писать правду и о здоровом, и о болячках в соответствии с тем, какое они занимают место в нашей жизни».

Своими впечатлениями о з'езде дэліцца яго ўдзельнік Л. Прокша («ХЛОПЦЫ, З ЯКІМІ ЁН РОС», стар. 6).

«ГІМНАМ ЖЫЦЦЮ І РАДЗІМЕ» (стар. 8). Светлым гімном жыцця і Родзіне звучат стыхі Нины Тарас, п'ятдэсяцілетняе каля якой адметыла беларуская грамадзвеннасць. Пачало літэратурнай дэятэльнасці Нины Тарас адносіцца к 1936 году. Молодая паэтэсса вдахновенымі строкамі звала народ Западной Беларусі к лучшэй доле, к новай жыццю. Сёння час Н. Тарас знаходзіцца ў расцвэце творчэских сіл.

Калгас «Усход» Слонімскага раёна дабіўся добрых поспехаў у развіцці жывёлагадоўлі. Нядаўна перадавым жывёлаводам былі ўручаны ордэны і медалі.

НА ЗДЫМКУ: лепшыя работнікі ферм, удастоеныя ўзнагародамі, — (злева направа) даярка **Валянціна Антановіч**, пастух **Іван Праўдзік**, свінаркі **Станіслава Зянько** і **Аляксандра Шыкуць**.

Фота А. Перахога.

ГЛЫБОКІ СЛЕД

Мне выпаў гонар разам з іншымі дэлегатамі ХХІІ з'езду КПСС удзельнічаць у вырашэнні надзвычайнага пытання камуністычнага будаўніцтва. Затаіўшы дыханне, слухаў я даклад аб Дырэктывах па новаму пяцігадоваму плану, выступленні дэлегатаў і зарубежных гасцей. Абдумваючы кожнае слова гэтага дакумента, яшчэ і яшчэ раз пераконваешся, што наша Айчына шпаркім крокам ідзе да запаветнай мэты, што новая пяцігодка — гэта нашы рэальныя планы, наш заўтрашні дзень, наша будучыня. Усё ў імя чалавека, на карысць чалавеку — гэты праграмны прынцып партыі ўвасабляецца ў яе палітыцы.

Сёння мне хочацца падвесці некаторыя вынікі таму, што ўжо зроблена нам, паглядзець уперад. Зроблена нямала. Гэта відаць на прыкладзе хача б нашай гаспадаркі. У мінулым годзе мы перайменавалі калгас, далі яму назву «Новае

Палессе». Гэта назва мае глыбокі сэнс, бо цяперашняе Палессе сапраўды новае, да непазнавальнасці пераўтворанае. Векавечныя балотныя пусткі ператвараюцца на вачах ва ўрадлівыя палі і квітнеючыя сады, нясуць людзям дастаток.

Наш калгас — гэта шматгаліновая эканамічна моцная гаспадарка. Ён мае 34 трактары, 16 збожжавых, буракаўборачных і кукурузаўборачных камбайнаў, 29 аўтамабіляў і многа іншай тэхнікі. Гэта ў тры разы больш, чым было 6 год назад. Калі ў 1960 годзе ў гаспадарцы было 3 300 гектараў забалочанага сенакосаў і пашы, а ворыва ўсяго толькі 980 гектараў, то ў выніку меліярацый пейзаж зямельных угоддзяў карэнным чынам змяніўся. Раней ворыва размяшчалася на маленькіх кавалачках мінеральных зямель, якія астраўкамі ляжалі сярод балот. Цяпер жа мы маем больш 3 000 гектараў во-

рыўнай зямлі і 900 — выдатных культурных лугоў і пашы.

Праўду гавораць, што тэрфянікі — «залатое дно» Палесся. Асушаныя і асвоеныя землі дазволілі нам павысіць ураджайнасць усіх сельскагаспадарчых культур, намнога павялічыць валавыя зборы збожжа і гародніны. Аб гэтым гавораць такія лічбы. У 1960 годзе мы сеялі збожжавых 530 гектараў і атрымлівалі з кожнага ўсяго 8,2 цэнтнера хлеба. А ў мінулым годзе збожжавыя займалі 1 538 гектараў і далі па 23,7 цэнтнера збожжа з кожнага гектара — амаль у тры разы больш. Валавы збор збожжа склаў 36 444 цэнтнеры — у восем разоў больш, чым у 1960 годзе.

Высокая таварнасць усіх галін сельскагаспадарчай вытворчасці, якую забяспечвае меліярацыя, — галоўная крыніца грашовых назапленняў. У гэтым працаўнікі нашай арцелі пераканаліся. Грашовы даход

у мінулым годзе склаў 1 мільён 132 тысячы рублёў — у пяць разоў больш, чым у 1960 годзе.

Рост даходаў дазволіў нам у пяць разоў павялічыць грашовую аплату працы, размеркаваць 500 тысяч рублёў па працаднях і на прэміяльную аплату, накіраваць максімальную частку грашовых рэсурсаў на павелічэнне асноўных фондаў. Намнога павысілася натуральная аплата працы збожжам, бульбай, гароднінай і іншымі прадуктамі. За прайшоўшае пяцігоддзе ў чатыры разы ўзраслі асноўныя сродкі, якія складаюць зараз больш мільёна рублёў. За гэты час пабудавана шэсць прасторных тыпавых кароўнікаў, цялятнік, два зернесховішчы, механізаваны птушнік. Сіламі калгаса ўзведзены васьмігадовая і дзве пачатковыя школы.

Павышэнню жыццёвага ўзроўню калгаснікаў, іх культуры праўленне арцелі заўсёды ўдзяляе вялікую ўвагу. Да пяцідзесяцігоддзя Савецкай улады мы вырашылі пабудаваць клуб на 360 месц, сучасны стадыён, прыступіць да збудавання двух- і чатырохкватэрных дамоў, аказаць значную дапамогу калгаснікам у індывідуальным будаўніцтве.

Мяняецца аблічча нашага сяла, расце ў людзей цяга да навукі. 45 выхадцаў з арцелі атрымалі вышэйшую і сярэднюю спецыяльную адукацыю. У нас ёсць цяпер 48 шафёраў, 60 трактарыстаў.

Вялікія змены ў нашым жыцці — гэта перш за ўсё вынік клопатаў Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада аб працаўніках сяла. Нашы хлеба-робы змагаюцца за тое, каб за пяцігоддзе вытворчасць прадукцыі сельскай гаспадаркі павялічылася ў 1,8 раза, а жывёлагадоўчай — у 2 разы, каб ужо сёлета давесці ўраджайнасць збожжавых да 24 цэнтнераў з гектара пасеваў.

Калі я ад'язджаў з Масквы, мне ўяўлялася, што вялікі форум камуністаў рассяеў па ўсёй нашай зямлі паўнаважныя зерні — зерні нашай чудаўнай будучыні. І яны ўжо даюць усходы, прарастаюць усюды: на заводах і фабрыках, у калгасах і саўгасах. Савецкая людзі, а разам з імі і хлебаробы нашага калгаса, набліжаюць чудаўную будучыню сваёй паўсядзённай стваральнай працай.

В. СЦЕПЧАНКА,
старшыня калгаса «Новае Палессе» Лунінецкага раёна.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Доля нашай вёскі

Мне запомніўся той дзень, калі ў Боркаўскую школу прыйшоў працаваць Васіль Аляксеевіч Аляхніцкі. Гэта было адразу пасля вайны. Наш новы настаўнік пасіў вайсковую форму, толькі без пагонаў. Мы адразу палюбілі яго. Помню, як на адным з першых урокаў Васіль Аляксеевіч раскрыў томік Купалы і пачаў чытаць:

Горы ды каменне,
Вузкія палоскі;
Гэта наша поле,
Поле нашай вёскі.

Настаўнік сказаў, каб мы вывучылі гэты верш напаміць. Зімовым вечарам я сядзеў ля печы і чытаў яго ўголос, а маці слухала і гаварыла ніхенька: таў яго ўголос, а маці слухала і гаварыла ніхенька:

— Нібы пра нашу вёску напісана...

Прайшлі гады. І цяпер я часта ўспамінаю «Вёску» Купалы, параўноўваючы новыя Боркі з Боркамі старымі. Стаіць у Борках на скрыжаванні дзвюх дарог старая пахлятая хацінка. Дах праваліўся, сляпыя акенцы забіты дошкамі. Усе ведаюць, што належала акенцы забіты дошкамі. Усе ведаюць, што належала яна калісьці бедняку Кузьме Шыманекаму. Гэтая хацінка — напамінак аб горкім мінулым. А зараз прайшлі гады, дзіцёныя на Борках — усе хаты новыя, прыгожыя, даброўныя, асабліва на вуліцы Валянціны Цераш-даброўныя, электрык Іван Рэгес, наліводы Аляксандр Даніловіч, Уладзімір Качаржышкі і іншыя. У новым доме жыве і сям'я таго самага бедлага Кузьмы, які памёр калісьці заўчасна ад цяжкай працы.

Па гэтай вуліцы ўзведзена вялікая школа. Добра абсталяваны яе кабінеты і лабараторыі. Для дзяцей, што жывуць далёка ад школы, ёсць інтэрнат.

Магутныя экскаватары абудзілі ранейшую балотную глухамань. Там, дзе нядаўна была дрыгва, раскінуліся на дзесяткі кіламетраў урадлівыя землі.

Ва ўсіх кутках нашай Радзімы працуюць выхадцы з Борак. Сын Барыса Даніловіча — афіцэр Саўвешкай Арміі. Дачка Кузьмы Шыманскага — настаўніца. Вядучым інжынерам-канструктарам на мінскім заводзе «Ударнік» працуе Мікалай Юдчыц, інжынер-рамчыгуначнікам — Міхаіл Юдчыц. Ды ці ж усё пералічыць?

Чудаўныя людзі жывуць у Борках. Любіць яны сваю вёску, ведуюць яе гісторыю. З горадасцю, напрыклад, раскажваюць аб тым, што іх прадзеды ішлі ў паўстанцкія атрады Кастуся Каліноўскага. І ў час рэвалюцыі, і ў гады Вялікай Айчыннай вайны змагаліся за ўладу Саветаў. Многія з іх загінулі ў баі...

Цяпер боркаўцы, як і ўсе савецкія людзі, заняты мірнай працай. Усяму раёну вядомы імёны перадавой свінаркі Ніны Карабан, механізатараў Леаніда Даніловіча, Мікалая Гука і іх сяброў.

А. ЮДЧЫЦ.

Вярозаўскі раён.

130 донараў

У горад Старыя Дарогі выдаўна прызджалі супрацоўнікі Мінскай абласной станцыі пералівання крыві. У ліку першых аддалі сваю кроў для хворых урачы раённай бальніцы М. Пінчукова, Т. Акуневіч, медсёстры В. Анісавы, Г. Шуба, санітаркі Л. Сыцька і Н. Кузьмін.

Шафёр Іван Пышнік заявіў: — У час вайны мяне цяжка параніла. У шпіталі патрэбнай групы крыві не аказалася, і жыццё маё, як кажуць, трымалася на валаску. Наша медсястра, не раздумваючы, дала кроў і выратавала мне жыццё. Вось чаму я сёння з радасцю аддам кроў хворым. Няхай напраўляюцца людзі на здароўе, на ішчасце.

Усяго ў Старых Дарогах рады донараў папоўніла яшчэ 130 чалавек.

М. НИКОЛЬСКИ.

Дрэўца да дрэўца — сад

Вялікая ўвага ўдзяляецца азеляненню тэрыторыі Лідскага лакафарбавага завода. Сялетняй вясной ля завода закладзены сад на 300 яблыняў. Цяпер на заводскай тэрыторыі рабочыя разбіваюць газоны. Тут яны мяркуюць пасадзіць каля 500 тысяч штук кветак, 200 фруктовых і 500 декаратывных кустоў.

А. МАЗУР.

У Лідзе ў памяць загінуўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны закладзены Курган неўміручасці.

Фота А. Каледы.

ПОД СОЛНЦЕМ РОДНОЙ ЗЕМЛИ

Площадь Победы. Здесь воздвигнут памятник советским воинам и партизанам, погибшим в годы Великой Отечественной войны. Это самое трогательное место в Минске, как сказал Алексей Грицук. К подножью памятника и пришли наши гости.

К АК и пятьдесят лет назад, они плыли через океан. Как и тогда, судно раскачивали могучие штормовые волны, подгоняли попутные ветры. Как и тогда, они не знали, как примет их земля, к которой они стремятся.

Однако это путешествие было непохоже на то, первое. Теперь каждая миля, пройденная теплоходом, сближала их к Родине, они были пассажирами советского океанского лайнера «Александр Пушкин», их окружали приветливые доброжелательные люди.

В Ленинград группа земляков-туристов прибыла 13 мая. Это уже немалые люди. Они прожили в Канаде нелегкую жизнь. Всегда много и трудно работали, чтобы прокормить себя и свою семью. Среди приехавших — наш старый искренний друг Алексей Грицук. Мы познакомились с ним в Минске пять лет тому назад. Из Канады он регулярно вел переписку с редакцией газеты «Голос Радзімы», интересовался всем, что происходит в Советском Союзе. Мысль еще раз побывать в Белоруссии не покидала его. И вот теперь, оставив ферму на попечение старшего сына, он приехал к нам вместе с женой.

— Хочу, чтобы и она увидела все, о чем я ей рассказывал, — говорит Грицук.

Город на Неве встретил туристов весенним теплом, улыбками прохожих, гостеприимно распахнул перед ними двери своих дворцов,

театров, музеев. В первый же вечер гости, гуляя по Невскому, затерялись в толпе ленинградцев. Им хотелось скорее увидеть, понять, чем и как живут советские люди, что волнует и радует их. Несколько раз в день от гостиницы «Европейская» отъезжал автобус, который вез их на экскурсию. Затянув дыхание, осматривали туристы серую громаду исторической «Авроры», познакомились с революционными событиями в Петрограде в октябре 1917 года. Восхищались архитектурными ансамблями и красотой улиц, замирали перед творениями человеческого гения в Эрмитаже. Ну сердца наполнялись гневом, на глазах выступали слезы, когда они слышали о страшных днях блокады Ленинграда и мужестве его защитников в годы второй мировой войны.

Рассказ о том, что Гитлер собирался в гостинице «Астория» устроить банкет, на который даже были розданы приглашения, вызвал негодование. «Видишь, чего хотел кровавый Гитлер. Да только не вышло у него ничего. И не могло выйти. Не такой наш народ, чтоб его можно было победить».

Красив Ленинград. Слава о нем идет далеко за пределы Советского Союза. Восхищались им и наши соотечественники. Да только так устроен человек, что ему милей всего на свете именно то место, где он родился, где посадил первое в своей жизни дерево. Еще в Ленинграде Исидор Гарбуз, бывший бедный крестьянин из-под Слуцка, не один раз спрашивал:

— Ну, как там теперь наш Минск?

— А когда вы его видели в последний раз?

— Да в 1913, кажется.

— Э-э-э, дорогой, — вступал в разговор Алексей Грицук. — Я пять лет его не видел, и то думаю, что многое не узнаю. Ты и не представляешь, как быстро тут все делается.

Исидор Гарбуз действительно не представлял себе всего того, что произошло за это время у него на Родине. Ведь перед отъездом в Советский Союз приходилось слышать ему предостережения. «Голод там, люди плохо одеты. Улицы грязные и пустынные». Не хотелось этому верить, а сердце пет-пет да и сжималось от тревоги.

И вот, наконец, «АН-10» в воздухе. Час полета — и самолет приземляется в Минском аэропорту. Старому человеку со всем миром хочется поделиться своей радостью. Он готов припасть грудью к родной земле, обнять ее.

— Вы знаете, я не был тут 53 года, — возволнованно сообщает он пассажирам, бортироводнице, пилотам.

— Родина, как я счастлив что снова вижу тебя.

Утром Исидор Гарбуз выходит на улицу проснувшегося города. Он внимательно наблюдает за тем, как Минск готовится к трудовому дню, обращает внимание на первых прохожих. Интересно, как они одеты, как выглядят?

Обзор удовлетворяет Гарбуза, он улыбается. На людях хорошая обувь. Все одеты очень прилично и аккуратно. «И зачем это нужно всяким болтунам плести небывлицы», — ругается потихоньку Исидор Гарбуз, вспоминая тех, кто рассказывал ему об «ужасах» в Советском Союзе.

Экскурсию по городу Минску, оказывается, с успехом мог бы вести Алексей Грицук. На площади Победы он говорит жене:

— Это самое трогательное место в Минске. Помнишь, я тебе рассказы-

вал о монументе, который воздвигнут в память партизан и бойцов, погибших в годы второй мировой войны? Вот это место. Здесь всегда много цветов, никогда не гаснет вечный огонь. А вот там, за деревьями, видишь (я тоже рассказывал тебе) Дом-музей I съезда РСДРП. Съезд проходил под видом имени жены Румянцева, на квартире которого собрались делегаты.

И все-таки не обо всем может рассказать Алексей Грицук. Пять лет для Минска очень большой срок. Пять лет тому назад площадь имени Ленина перед гостиницей «Минск» еще только строилась. Не учились в новом корпусе университета студенты, не проходили заседания исполкома городского Совета в красном здании из стекла и бетона, где теперь размещен Горсовет. На Центральной площади не было Музея истории Великой Отечественной войны. Преобразилась, зазеленела площадь

Якуба Коласа. Но улице Толбухина, в микрорайоне по Волгоградской выросли новые дома, появились микрорайоны в районе Зеленого Луга. Даже трудно перечислить все новое, что создано за это время в Минске, а тем более запомнить. И потому Алексей Грицук не расстается с блокнотом.

И в последний раз понадеялся на свою память. Говорит он, — и когда потом чего-то не мог вспомнить, было очень досадно. Сейчас я все заносываю.

Экскурсия по Минску продолжалась три часа. Гости видели заводы и жилые дома, парки, школы и детские сады, театры, музеи и дворцы культуры.

— Жаль, что мне всю жизнь пришлось работать на капиталистов. Горько, что нет доли моего труда в наших великих достижениях, — говорит руководитель группы Александр Липинич. — И как хорошо под солнцем родной земли.

Д. ЧЕРКАСОВА.

Земляки из Канады на набережной Свислочи.

В одном из минских парков туристы встретились с белорусскими школьниками. Ребята подарили гостям на память значки и марки.

Алексей и Ирина Грицук сфотографировались в Пионерском парке у памятника пионеру-герою Марату Казею.

Фото С. АНАНКИ.

У прэзідыуме з'езду. Старэйшы беларускі пісьменнік Кандрат Крапіва (злева) і вядомы савецкі паэт Мікалай Рыленкаў.

Праводзкі на з'езд настаўніка—паэта Паўлюка Пранзу, вучні Нясвіжскай школы № 3 прасілі яго прывезці аўтограф Міхаса Лынькова.

Госця з Масквы — рэдактар выдавецтва «Советский писатель» Т. Я. Гарбачова гутарыць з пісьменнікам Васілём Быкавым.

Уступнае слова народнага пісьменніка БССР Кандрата Крапівы

Прайшло сем гадоў з таго часу, як адбыўся IV з'езд пісьменнікаў БССР. За гэты час у свеце і ў нашай краіне адбылося шмат падзей. Савецкі народ з поспехам выканаў сямігадовы план развіцця народнай гаспадаркі і здзейсніў шмат велічных спраў не толькі на зямлі, але і ў касмічнай прасторы.

XXIII з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза падвёў вынікі таго, што было зроблена партыяй і народам за мінулы перыяд, і наметыў велічную праграму нашага далейшага руху наперад. Належная ўвага была ўдзелена на з'ездзе і савецкай літаратуры. У дакладзе Л. І. Брэжнева было сказана, што «прасякнутыя высакародным духам партыйнасці, служэнні справе народа, савецкае мастацтва і літаратура ператварыліся ў магутную сілу камуністычнага выхавання».

У пастановах з'езду мастацкія слова адводзіцца пачэснае месца ў радах будаўнікоў камунізму. Партыя чакае ад творчых работнікаў новых значных твораў, якія захвалілі б глыбінёй і праўдзівасцю адлюстравання жыцця, актыўна даламагалі б фарміраванню духоўнага аблічча будаўніцка камунізму. І мы прымаем гэтыя ўказанні партыі як наш пачэсны пісьменніцкі абавязак. Сярод савецкіх пісьменнікаў не знойдзеш, напэўна, ніводнага, які лічыў бы, што служэнне народу не з'яўляецца яго кроўнай справай. Такім чынам, у нас няма роз-

ных думак наконт таго, што датычыцца задач літаратуры і абавязкаў пісьменніка. Здавалася б, што і спрыяцца нам няма аб чым, што нам застаецца спрыяцца, адстойваючы свае ідэйныя пазіцыі і эстэтычныя погляды, толькі з нашымі ідэйнымі праціўнікамі, прыхільнікамі антыграмадскіх тэндэнцый у літаратуры. На самай справе гэта не так. Калі наконт разумення задач літаратуры ў нас поўнае адзіноцтва, то наконт шляхоў і спосабаў вырашэння гэтых задач ёсць розныя погляды і меркаванні. Восем чаму, калі б мы ні сабраліся для творчай размовы, заўсёды ўзнікае ўсё тое ж самае пытанне: як пісаць, каб было добра.

Мінула шмат якоў з таго часу, як з'явіўся на свет першы літаратурны шэдэўр. Шмат глыбінных твораў пасля таго етапі здабыткам чалавецтва. Аб іх напісаны тысячы даследаванняў, але нікому яшчэ не ўдалося вынайсці такую матэматычную формулу шэдэўра, наводзе якой беспамылкова можна было б ствараць новыя дасканалыя творы. Няма такой формулы і наўрад ці калі-небудзь будзе.

Восем чаму пры кожнай нашай сустрэчы мы пачынаем гаварыць зноў аб тым жа самым: як пісаць, каб было добра. Пры гэтым аказваецца, што наконт таго, што такое добра і што такое дрэнна, таксама няма адзінай думкі. Адна лічаць, што добра — гэта паказваць толькі добрае і не паказваць розных бялячак: няхай

людзі думаюць, што іх у нас няма. Другія лічаць, што іменна яны перш за ўсё трэба выстаўляць нааказ, ды яшчэ і раскалунаць іх, каб увесць свет бачыць, якія яны страшныя. Тады, як быццам, хутчэй будзе знойдзена лякарства ад гэтых язваў. А праўда, відаць, не ў гэтым. Праўда ў тым, каб пісаць праўду і аб здаровым і аб бялячках аднаведна таму, якое яны займаюць месца ў нашым жыцці. Тады і нібыта страшныя язвы акажуцца, часамі, толькі вытравкай.

Кажуць, гуманізм — гэта добра. І вось адзін лічыць, што сурова пакараць вырадка, які загубіў дзесяткі і сотні жыццяў людзей, — гэта гуманна, а другі гэтую праціўную сілу пад долей гэтага смага вырадка. Вырадак, бачыце, таксама чалавек, а да чалавека трэба ставіцца гуманна.

Ёсць нават такія тэарэтыкі, якія лічаць, што чалавек наогул не адказны за свае значыныя злачынствы: злачынцам, бачыце, стварыла яго асяроддзе. Такія горна-мысліцелі адмаўляюць чалавеку ў яго актыўнай грамадскай ролі, не прызнаюць за ім добрай волі, магчымасці вызначыць свой лёс і свае наводзіны ў грамадстве. Яны ўнавідліваюць чалавека бярвяню, якое нясе плынь папудкі: гошчы — яно плыве, заціпацца за куест — будзе стаць, выкіне яго на бераг — будзе ляжаць і гнісці. Хіба гэта падобна ў якой-небудзь меры на наводзіны разумнай істоты, на наводзіны

чалавека, які з'яўляецца не толькі прадуктам асяроддзя, але і актыўным стваральнікам яго.

Слушына кажуць, што трэба паважаць гістарычнае мінулае свайго народа, шанаваш пачынаць яго сынаў, якія заслужылі любоў і нашану сваімі добрымі справамі. Гэта ўсё бясспрэчна. Але ці заўсёды, звяртаючыся да нашага мінулага, мы разглядаем яго з правільных метадалагічных пазіцый, ці заўсёды мы праводзім выразную мяжу, скажам, паміж нацыянальным і нацыяналістычным? А кожны промах у гэтых адносінах, кожнаевольнае ці нязвольнае адступленне ад правільных пазіцый не толькі скажае сапраўдную карціну нашага мінулага, але і знаходзіць водгук у стане нашых ідэйных ворагаў. Кожны такі выпадак яны выкарыстоўваюць у ідэалагічнай барацьбе супраць нас, залічваючы пры гэтым таго, хто дапусціў памылку, у стан сваіх аднадумцаў.

Кажуць, што беларуская літаратура добра расце і развіваецца. І гэта правільна. За апошні час у прозе і паэзіі з'явілася пэўная колькасць твораў, якія атрымалі прызнанне шырокага савецкага чытача не толькі ў Беларусі, але і за яе межамі. Кажуць нават, што наша літаратура развіваецца бурна. Не ведаю, ці можна з гэтым цалкам пагадзіцца, але некаторыя адзінакі бурлівасці заўважаюцца. Дзе ёсць бурная плынь, там, як вядома, з'яў-

ляецца і пена. Якая там плынь пад пенай, неспрактыкаванае вока гэтага часамі і не разгледзіць. Затое пена ўсім кідаецца ў вочы. Некаторым здаецца, што яна якраз і з'яўляецца той сілай, якая рухае творчыя турбіны. Важна, вядома, каб была магутная плынь, а пена — гэта не страшна, тым больш, што ў нас яе не так і многа. Але гэта трэба мець на ўвазе, каб не памыляцца наконт таго, што з'яўляецца рухаючай сілай літаратуры, а сіла такая ў нас ёсць. Яна з кожным годам мацнее і расце. Расце і якасца і колькасца. Мне прыемна наведзіць удзельнікам з'езду, што наша пісьменніцкая арганізацыя за перыяд з мінулага з'езду атрымала моцнае панаўненне. Яна прывела ў свае рады 85 новых членаў, якія даказалі сваімі творамі, што яны здольны рухаць наперад нашу літаратуру. Дазвольце горача навіншаваць нашых новых членаў Саюза пісьменнікаў з уступленнем на літаратурны шлях і пажадаць ім на гэтым вылігкім шляху вылікіх творчых поспехаў.

Я тут закрануў толькі некаторыя пытанні, якія турбуюць, напэўна, не толькі мяне і заслугоўваюць таго, каб аб іх гаварыць на з'ездзе. Ёсць вялікая колькасць іншых творчых пытанняў, якія знойдуць сваё асвятленне ў выступленнях удзельнікаў з'езду і зробіць нашу творчую размову цікавай і плённай.

ХЛОПЦЫ, З ЯКІМІ ЁН РОС...

МАГЧЫМА, гэты выпадак, які здарыўся ў адным з гарадоў Злучаных Штатаў Амерыкі, і не мае непасрэднай сувязі з V з'ездам пісьменнікаў Беларусі, аб якім я хачу, як удзельнік яго, сёе-тое расказаць. Але пачну з яго, бо аб гэтым даведаўся якраз у час з'езду.

Украінская дэлегацыя Таварыства па культурных сувязях з украінцамі за мяжой знаходзілася ў ЗША. На адной з сустрэч з эмігрантамі да пісьменніка Збанацкага падыйшоў нейкі чалавек, назваў сваё прозвішча і паведамаў, што ён беларус, паэт. Ён успомніў шмат сваіх былых сяброў па пяру і з цікавасцю пачаў распытваць, як яны цяпер жывуць у Беларусі, што пішуць. Збанацкі ведаў літаратараў, аб якіх пытаў зямляк. Ён сказаў, што хлопцы, з якімі ён пачынаў некалі пісаць, сталі вядомымі ва ўсім Савецкім Саюзе пісьменнікамі, яны плёна працуюць, выдаюць кнігі. І хоць вестка з Радзімы была цікавая і радасная, зямляк наш адыйшоў, апусціўшы галаву, і сумны прасядзеў да канца на апошнім радзе клуба, дзе адбывалася сустрэча.

Аб чым думаў гэты чалавек у тую хвіліну, можна толькі меркаваць. Магчыма, крыўдаваў на няласкавы лёс, які закінуў яго на далёкую чужыну. Можна, папракаў сябе, што не знайшоў дастаткова мужнасці, каб змяніць свой лёс, зрабіць так, каб застацца ўсё ж з сапраўднымі сябрамі, з народам. Можна, злаваў на тых «добрадзеляў», якіх паслухаў, бо, відаць, і віны нейкай цяжкай перад народам не меў. Можна, з болей думаў аб змарнаваным часе і таленце, які толькі на роднай зямлі дае сапраўдны плён.

І я, седзячы на з'ездзе, слухаючы змястоўныя даклады, сардэчныя віншаванні сяброў-пісьменнікаў з

братніх рэспублік, гарачыя выступленні ў спрэчках, думаў аб тым земляку на чужыне.

Сапраўды, што далі беларускай літаратуры тыя празаікі, паэты і крытыкі, якія апынуліся за мяжой? Дзе той твор, водгук аб якім абляцеў бы ўвесь свет, як абляцела яго слава рамана Івана Мележа «Людзі на балоце», рамана Івана Шамякіна «Сэрца на далоні», апавесці «Альпійская балада» Васіля Быкава? Цяжка нават пералічыць усе творы, якія з вялікай цікавасцю і хваляваннем чытаюць людзі ў рэспубліцы і за яе межамі. Але ўсім немагчыма прыгадаць хоць бы адзін такі твор, створаны беларусамі ў так званым «вольным свеце». А нельга сказаць, каб усе, хто трапіў за мяжу, былі пазбаўлены здольнасцей, нават таленту, і часам немалога. А вынік? Калі гэты талент намагаўся хоць у нейкай ступені застацца сумленным, ён змарнеў. Калі прадаўся — стаў агідным.

У справаздачным дакладзе старшыні праўлення Саюза пісьменнікаў Петруся Броўкі прыведзена адна вельмі цікавая лічба: 85 пісьменнікаў вырасла за час ад з'езду да з'езду. Большасць — гэта таленавітая моладзь, якая стварыла ўжо гіблізтку выдатных твораў.

Зараз у Саюзе пісьменнікаў Беларусі 242 члены. На з'ездзе выступіла больш 30 дэлегатаў. Спрэчкі былі гарачымі і цікавымі. Былі выказаны розныя думкі і меркаванні. Былі і такія, з якімі не ўсе маглі згадзіцца. Калі на трыбуне вельмі ўпэўнена і горача выступаў адзін малады літаратар, сядзеўшая ля мяне навуковая супрацоўніца Інстытута літаратуры Акадэміі навук трапна заўважыла:

— Ён зараз у такім узросце, калі здаецца, што ты ўсё ведаеш.

Спакойна і разважліва, як Кандрат Крапіва і Іван Шамякін, усхвалявана і ўдумліва, як Алесь Савіцкі і Уладзімір Карпаў, шчыра і дасціпна, як Антон Бялевіч і Янка Сіпакоў, можа суб'ектыўна і недастаткова абгрунтавана, але з клопамі аб літаратуры, як Васіль Быкаў і Ніл Гілевіч, усе выступаючыя свабодна гаварылі з трыбуны, як лепш і больш плённа працаваць на ніве роднай літаратуры. І нічога, калі хто і памыляўся, нічога, калі хто і згусціў фарбы або асвятліў факты з таго боку, з якога ён лепш бачыць. Прыемна, што ўсё адбывалася ў творчай абстаноўцы, з поўным і аднадушным разуменнем задач, якія стаяць перад савецкімі літаратарамі.

Для выступаючых прыкладам у абмеркаванні гэтых задач быў XXIII з'езд КПСС.

З кароткай і змястоўнай прамовай выступіў сакратар ЦК КПБ Станіслаў Пілатовіч. Ён адзначыў, што пытанні, узнятыя на з'ездзе некаторымі дэлегатамі, выкладаюць больш складана, чым ім здаецца, але партыя іх рашае і будзе вырашаць на карысць паспяховага развіцця беларускай сацыялістычнай культуры.

Шчыра і сардэчна выступалі нашы сябры з розных рэспублік. Яны з вялікай павагай гаварылі аб творах беларускіх пісьменнікаў, аб тым, з якой цікавасцю сустрэты іх пераклады на іншыя мовы.

І вяртаючыся да думак аб тым закінутым на чужыну пісьменніку (мы не называем яго прозвішчам), скажу: не ў «вольным свеце», а на роднай, сапраўды вольнай беларускай зямлі пад ідэйным кіраваннем Камуністычнай партыі растуць і будуць расці і сапраўдныя таленты, і сапраўдная літаратура.

The following figures on the Soviet economy, science, culture, living standards, etc., are from the latest, 1965 edition of the U.S.S.R. Statistical Yearbook.

The population of the U.S.S.R. at the latest census date, January 15, 1959, was 208,800,000, of which 100,000,000 were in urban communities and 108,800,000 in rural areas. On January 1, 1966, the total population was 231,900,000—121,800,000 in ur-

ban communities and 107,100,000 in rural areas.

The number of towns with populations of more than 500,000 was 26 in 1959 and 31 at the beginning of this year.

In 1959, workers, office and professional personnel made up 68.3 per cent of the population, and collective farmers and members of artisan co-operatives, 31.4 per cent. At the beginning of this year the proportion was 75.4 and 24.6 per cent.

The number of persons with

higher or secondary education (per 1,000 employed in the economy) was 123 in 1939, 433 in 1959, and 542 at the beginning of this year.

The number of university and college students (per 10,000 of the population) increased from 104 in 1958/59 to 166 in 1965/66.

In 1965, the number of doctors (exclusive of the military medical corps) per 100,000 of the population was 239, the world's highest figure.

The gross social product (out-

put of all industries, agriculture, etc.) and the national income (net growth of national wealth) increased by 58 per cent under the seven-year plan (1959-65).

Gross industrial output rose 84 per cent in the past seven years, including a 96 per cent gain in producer goods and 60 per cent in consumer goods.

The Union Republics with the highest output gains are Lithuania — 124 per cent, Kazakhstan — 112 per cent, Moldavia — 111 per cent, Byelorussia — 107 per cent, and Kirghizia — 103 per cent.

Gross agricultural output increased 14 per cent over the seven-year period (from 48,500 million rubles in 1958 to 55,300 million in 1965).

State and co-operative retail trade increased 60 per cent.

Foreign trade rose from 7,780 million rubles in 1958 to nearly 14,600 million in 1965.

Total benefits out of social funds (free education, pensions, free and reduced-price accommodation in sanatoria, holiday homes, etc.) increased from 23,800 million rubles in 1958 to 41,500 million in 1965.

The share of taxes paid by the population in total budgetary revenue declined from 7.7 per cent in 1958 to 7.2 per cent in 1964.

New housing built in 1918-65 totals 1,191 million square metres, of which 556,500,000 were built in 1959-65. To these figures should be added 20,200,000 new homes built on collective farms, of which 3,500,000 were built in the past seven years. All told, 78,900,000 persons moved into new or improved housing in 1959-65.

Ота Краус

МОЙ ПАН ЗАБОЙЦА І Я

Вольны ганзейскі горад Гамбург. Пачатак лютага 1966 года. Сустрэча з забойцам — праз чвэрць стагоддзя. Асаблівае, непаўторнае пачуццё! І цэлая гама ўражанняў ад Гамбургскага зямельнага суда, дзе я прабыў два дні.

У кабінцеце следчага мяне пазнаёмлілі з галоўным саветнікам судовай палаты і яго сакратаршай. Абодва надзвычай міла, па-сябраўску паставіліся да мяне, пан саветнік выказаў сваё задавальненне тым, што я прыехаў да іх аж з Прагі. Сакратарша паказала высокі стос тамоў справы. Падышоў пракурор, таксама вельмі сімпатычны чалавек. Потым адчыніліся дзверы, і на парозе сталі яшчэ двое. Адзін з іх назваў сябе адвакатам і паціснуў усім прысутным руку. Другі толькі моўчкі пакланіўся, рукі яму не працягнуў ніхто. Гэта быў ён — пан забойца. Яму ўжо відаць, пераваліла за пяцьдзсят, але ён яшчэ моцны, каржакаваты мужчына, толькі пачаў таўсцець. Ва ўсіх рухах — спакойная ўпэўненасць. На левым воку — чорная павязка. Пазней я даведаўся ад сакратаршы, што мой пан забойца трымае на ўскраіне горада Кобленца шынок і вока паранена пёрным куфлем. Траўму можна, бадай, аднесці да прафесіянальных.

Пан забойца сеў поруч са мной. Сядзячы, ён кінуў на мяне доўгі, выпрабавальны позірк. Я думаю, што не вытрымаю гэтага свідання, пагардлівага погляду бягла-сініх вачэй, але вытрымаў! Гэта быў мой першы поспех. Потым аглядзеў яго і я, дарэмна стараючыся адшукаць у абліччы гэтага пана рысы таго, каго я ведаў дваццаць пяць год назад. Як многа прайшло часу! І як змяніліся людзі! Тады ён наводзіў страх на ўвесь лагэр... А гэты, што сядзіць побач? Ці той самы?..

Галоўны саветнік, відаць, заўважыў маю разгубленасць і спытаў:

— Вы пазнаеце гэтага чалавека?

Я прызнаўся, што не.

Галоўны саветнік рад быў выказаць мне ўдзячнасць за маю шчырасць і падаў мне фотаздымак тых часоў. Так, гэта несумненна ён — забойца, на сумленні якога дзiesiąткі жыццяў. Тады ён быў хударлявы, і ў вачах яго гарэў дзікі бляск. Відаць, з цягам часу стаў больш ураўнаважаным.

Галоўны саветнік гаворчыць не спышаючыся, дакладна фармулюе фразы. Яму за сорок, але ён вельмі дбае пра свой выгляд. У яго адна нага, таму ён ходзіць з кійком. Другая нага засталася недзе на фронце, як паведавала мне тая ж сакратарша, не абмінуўшы выпадку падкрэсліць, які ў яе добры, справядлівы шэф.

— Раскажыце нам, калі ласка, якія парадкі існавалі ў канцэнтрацыйным лагэры Нойенгаме?

Я вярнуўся на дваццаць пяць год назад, у восень і зіму 1940 года. Тады мы вельмі спешнымі тэмпамі будавалі склеп для бульбы ў лагэры, што быў тут недалёка, у трыццаці кіламетрах ад Гамбурга. Я раскажаў, як мы працавалі, галодныя, у холад і сцюжу, і ўсё бягом, бягом, без перапынку. Пан з сінімі вачыма, які спакойна сядзіць побач са мной, ставяў тады, абпіраючыся на тоўстую дубінку, на ўзгорку, каб бачыць усіх. Не было таго дня, каб ён каго-небудзь не збіў або не нанес цяжкай раны. Я сказаў, што ён, капо, біў асабліва жорстка тады, калі пablізу з'яўляўся хто-небудзь з эсэсаўцаў. Гэта прыводзіла пана забойцу ў нейкі шалёны экстаз, у хваравіты стан.

Галоўны саветнік пералыніў мяне і спытаў пана забойцу, ці хоча ён сказаць што-небудзь наконт гэтага, ці будучы ў яго прэрэканні. Пан забойца вельмі спакойна, ціхім голасам вымавіў:

— Пакуль што не.

І падзякаваў. Я адчуў яго перавагу ў этыкетце. Потым я раскажаў пра канкрэтны выпадак забойства. Я ніколі не забуду той дзень у канцы лістапада ці ў пачатку снежня 1940 года. Ішоў халодны дождж са снегам, сцюжа прабірала нас да касцей. Капо Франц збіў тады аднаго з нас, вязняў, — майго Друга, які так многа ведаў пра свет і так многа раскажаў нам. Капо збіў яго так, што ён застаўся ляжаць у гразі. Нас з ваганеткай жоўтага глею пагналі далей. Я нагадуў усё, як было, з усімі падрабязнасцямі. Я імкнуўся перадаць усю тую пякельную атмасферу канца 1940 года.

Усе ў лагэры баяліся і ненавідзелі гэтага забойцу, які нёс з сабою смерць.

Пан галоўны саветнік, пан пракурор і пан адвакат слухалі мяне са спагадай, са службовай уважлівасцю. Пан забойца спакойна сядзеў побач. Адвакат курчыў люльку, галоўны саветнік пралапаваў мне папярэсці і падаў агню. Потым ён задаў мне шэраг пытанняў. Галоўным чынам яго цікавіла, што стала далей, калі збіты застаўся ляжаць у балоце.

І я адчуў, што гэта — пастка. Мае паказанні — гэта доказ забойства ці смерці ад пабоў?

Я сказаў, што я не юрыст. Мне была дадзена кансультацыя. Хто ўстанавіў факт смерці? Колькі часу пабіты ляжаў непрытомным? Дзе іменна ён памёр? Ці сапраўды ён памёр ад тых удараў, якія я бачыў?

Дыскусія аб гэтым працягвалася доўга, пан саветнік не шкадаваў часу і намаганняў, я таксама. Астатнія маўчалі. Усе мы сталіся, але ні на крок не прасунуліся наперад.

Зрабілі перапынак на абед. Пан саветнік парэкамендаваў мне рэстаран непадалёку ад суда. Але мне балела галаза, і я вырашыў лепш прайсціся па вуліцы. А потым зноў пачалася гэтая своеасаблівае «гульня». І зноў без вынікаў. Пакуль не сказалі, што на сёння хопіць, заўтра пачнём у дзесьці раніцы. Калі ўсе сталі апранацца, да мяне падышоў адвакат і на чыстай чэшскай мове запытаў:

— Як пажывае Прага?

Перш чым я апамятаўся ад здзіўлення, ён паспеў растлумачыць, што жыву ў Празе да вайны, атрымаў там адукацыю. У яго гаворцы не было і ценю акцэнта. Сёлета ён збіраецца прыехаць у Прагу, палюбавацца горадам. Развітваючыся, ён падаў мне руку і пайшоў разам з панам забойцам.

Назаўтра мне далі прагледзець пратакол учарашняга пасяджэння — ён быў складзены з захаваннем усіх форм і строгай дакладнасці. Потым пан забойца адказаў на шэраг пытанняў пана саветніка. Мае паказанні яго вельмі ўразілі. Ён не можа прыпомніць нічога з таго, пра што я раскажаў. Відаць, яго з нейкім блятаньнем — прайшло ж столькі часу! Многія сцвярджэнні проста не адпавядаюць праўдзе — ён у лагэры паводзіў сябе ціха і не асмеліўся б крануць таварыша па барак нават пальцам.

У яго быў вельмі салідны выгляд, калі ён даводзіў свае ўзорныя паводзіны. Мяне ветліва папрасілі выйсці на хвіліну ў калідор. Там на лаве сядзела нейкая пані — эlegantная, уся ў каштоўнасцях. Пільна ўглядзеўшыся ў мяне, яна раптам устала, падыйшла зусім блізка да мяне і загаварыла:

— Прашу вас, не ўскладняйце становішча майго мужа! Ён і так ужо даволі нацярапёўся. Я таксама была там, у канцлагэры. Мы абодва перажылі так многа і да гэтага часу не атрымалі ніякай кампенсацыі. У нас дома чацвёра дзяцей. Мой муж іх вельмі любіць. У вас ёсць дзеці? Тады вы павінны мець спагаду. Прайшло ж ужо дваццаць пяць год!

Адчыніліся дзверы. Выйшаў мой пан забойца. Ён ідзе міма, нейкі разгублены. Зноў моўчкі ўзіраецца мне ў вочы. Раптам ён спыняецца, кланяецца мне і выходзіць са сваёй пані. Сакратарша кіла мяне ў кабінет. Пан галоўны саветнік ветліва просіць яшчэ раз прачытаць пратакол і падпісаць. Я падпісаў.

На развітанне яшчэ гадзінная лекцыя. Пра юрыдычныя нормы, законы Федэратыўнай рэспублікі і іх слаўныя традыцыі. Пан галоўны саветнік — вялікі знаўца права і сапраўдны фанатык у следванні за законам. Ён цалкам прызнае трагічнасць сітуацыі вязняў у канцлагэрах. Вядома, гэтая сітуацыя была ненармальнай. На вельмі ветлівае пытанне, ці камуніст я, адказваю: так. Гэта натхніла яго на новую прамову аб іх дэмакратыі. Наша дыскусія была доўгай і марнай. Яна зноў ні чаго не прывяла. Пан галоўны саветнік згатаваў чай, бо ў абодвух перасохла ў горла. Мы закурылі і прыйшлі да згоды аб тым, што прыйсці да згоды мы не можам.

Потым мы развіталіся. Вельмі ветліва. Мой пан забойца ў гэты час ужо, напэўна, сядзеў у поездзе. І ехаў у Кобленц, у свой шынок, да сваіх чатырох дзяцей.

Пераклад з чэшскай мовы А. МАЖЭЙКА.

Кровью своих сыновей и миллиардами долларов расплачивается народ США за авантюристическую политику Вашингтона во Вьетнаме. Мощные, непрерывно нарастающие удары Армии освобождения, народные демонстрации против чужеземных оккупантов и их марионеток поставили американских интервентов в критическое положение.

Hugh Haynie—Louisville Courier-Journal.

«А затем, когда мы уже думали, что мы выпутались из военной обстановки...»

«Луневилл курьер-джорнал».

ХРОНИКА ● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ●

КАИР. У Палацы Куба кіраўнік савецкай урадавай дэлегацыі Старшыня Савета Міністраў СССР А. М. Касыгін і Прэзідэнт ААР Г. А. Насер закончылі перагаворы, якія пачаліся ў час візіту савецкай урадавай дэлегацыі ў Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку. Перагаворы датычылі шырокага кола пытанняў міжнароднага палажэння, якія маюць узаемны інтарэс, а таксама пытанняў далейшага ўмацавання двухбаковых адносін паміж СССР і ААР. Перагаворы праходзілі ў абстаноўцы ўзаемаразумення і сардэчнасці.

МАНТЭВІДЭА. Па запрашэнню пасла СССР І. Каласоўскага члены Нацыянальнага ўрадавага савета і міністры Уругвая наведлі флагманскі карабель кітабной флатыліі «Савецкая Украіна», якая зайшла ў порт Мантэвідэа. Высокія госці з вялікай цікакасцю выслухалі расказ капітана-дырэктара Б. Маргуна аб арктычным промысле і аглядзелі кітабнойную базу. На борце карабля для гасцей быў наладжаны абед.

АЛЖЫР. У цэнтры алжырскіх сталіцы ў выставачнай зале Нацыянальнага саюза дзячоў выяўленчых мастацтваў АНДР адбылося ўрачыстае адкрыццё выстаўкі «СССР у фатаграфіях».

ХАНОЙ. Амерыканскія самалёты падверглі варварскай бамбардзіроўцы каталіцкую царкву і семінарыю ў камуне Нгидзбен, правінцыя Нгеан, паведамляе В'етнамскае інфармацыйнае агенцтва. У выніку гэтага варварскага налёту разбураны царква і семінарыя, ранены многія служыцелі культуры, у тым ліку дырэктар семінарыі.

НЬЮ-ІОРК. Некалькі соцень жанчын прайшлі па вуліцах горада, патрабуючы вываду амерыканскіх войск з Паўднёвага В'етнама. «Вярніце нашых салдат з В'етнама!» — скандзіравалі ўдзельніцы дэманстрацыі.

РЭЙСБЕРГ. У Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы ўступіла ў строй першая атамная электрастанцыя. Яна пабудавана з дапамогай Савецкага Саюза. СССР паставіў унікальнае абсталяванне. Савецкія спецыялісты і высокакваліфікаваныя рабочыя прымаюць непасрэдна ўдзел у збудаванні электрастанцыі. Нямецкі персанал праходзіць падрыхтоўку і практыку на Новаваронежскай атамнай электрастанцыі ў СССР. Цяпер 70 000 кілават электраэнергіі ўваляецца дадаткова ў энергасістэму ГДР, якая дае ток шматлікім прамысловым прадпрыемствам, гарадам і сёлам рэспублікі.

● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ● ХРОНИКА ●

ГІМНАМ ЖЫЦЦЮ І РАДЗІМЕ

Дваццаць шэсць год таму назад мне ўпершыню давялося сустрэцца з Нінай Міхайлаўнай Тарас. Гэта было ў Лідзе. Яна працавала тады ў раённай газеце «Уперад». Пазнаёміў нас з ёю Валянцін Таўлай. «Пэртэса Ніна Тарас»,— сказаў ён. «Ну, што ты, Валянцін, якая з мяне пэртэса?»— сумелася і крыху пачырванела дзяўчына. Гэтая добрая чалавечая сціпласць здалася мне тады вельмі натуральнай і прыгожай, асабліва калі я дазнаўся, што пэртэса напісала ўжо нямала вершаў, якія знайшлі прыхільнасць чытача і былі станоўча ацэнены крытыкай.

Пачатак літаратурнай дзейнасці Ніны Тарас адносіцца да 1936 года, калі ў вёсцы Заходняй Беларусі прагучаў яе пэртэсны голас. Першыя яе вершы сведчылі аб тым, што ў рэвалюцыйную літаратуру пэртэса прыйшла са сваім пачырмам, сваім бачаннем свету.

Яшчэ веру, ты, вёска, устанеш,
Яшчэ веру, працнешся ад сну
І пабачыш сваё ты світанне
І спаткаць яшчэ выйдзеш вясну,—
пісала яна тады. Гэтая вера ў светлую долю народа назаўсёды асталася ў сэрцы пэртэсы.

Шчырым словам прывітала яна вераснёўскія дні 1939 года, калі і над пакутнай зямлёй Заходняй Беларусі ўзышло сонца новага жыцця. У адным з вершаў, напісаных у 1940 годзе, яна гаварыла: Шумелі, шумелі бярозанькі з гаю
Да позняй начы,
Знайшла я і песню, і долю ў краі,
На усход ідучы.

У гады фашысцкага ліхалецця пэртэса бачыла, як пад крывавым гітлераўскім ботам засмягла наша зямля, засохла трава. Жалем і болем сціскаецца сэрца, гневам поўніцца душа. Яна піша палымняныя вершы, у якіх заклікае на бітву з лютым ворагам. Мужна і натхнёна гучаць радкі:

Мы помнім росквіт волі учарашняй,
Мы зноў узнімем над краінай сцяг,
І бой рашучы нам зусім не страшны
У імя свабоды, прауды і жыцця.

Плённа працуе Ніна Міхайлаўна ў пасляваенныя часы. Яе вершы, аповяданні, пэмы прасякнуты любоўю да жыцця, да працоўнага чалавека, да роднай прыроды.

Краіна вольная,
Зера вясновая,
Тваёю доляю
Зачаравана я,
Тваімі гонямі,
Дзе век садам цвіці,
Дзе песні звоняць нам
Аб шчасці-радасці.

Гэтыя словы — гімн нашай Радзіме, нашай зямлі, нашаму жыццю. У іх пэртэса змагла коратка і вельмі эмацыянальна выказаць тое, чым жыве яе душа.

Днямі Ніне Міхайлаўне споўнілася 50 год. Яна ў росквіце творчых сіл. Пэртэса працуе над новымі вершамі і аповесцю «Буря». Хочацца пажадаць ёй добрага здароўя і новых літаратурных поспехаў.

Я. МІСКО.

Ніна ТАРАС

Зямлячкам на чужыне

Дзе ты, прыгожы, жаночы злад Немай,
Куды нас вятравы бурый загнаў?
Тут нам сенажаці тудэйкі напеўна,
Тут песті калісвай оўкавай вазі Кунала.

Кружыла нас віхорам, бы ліціц сарваным,
Пісало ібодзіла, бы тшчываюк вецер—
І нас запяло за чужыя курсыны,
Раскідала дзевыці на брэм белым свеце.

Я знаю, што часта ў буні закладзецца
Тыч на Радзіме, што жеры не мае,
І вые ночамі бяссоннымі сэрца,
І сніцца вам вообразы роднага краю.

Вам сніцца полеткай родных загоні,
Дзе звоняць жаўронкамі жніўня раўкі,
Дзе колісь пад шодах і лінай, і калёнай
Вам пелі матулі свае калыханкі;

Бялілі вясной рунікі каля раўкі,
Дзе вас вышывалі квіццятая ізоры—
Дзе пчолакамі звоняць мядовыя грэчкі,
І месці, бы човен, плавае у аўбрах.

Ну што ж, калі часам зажаліцца сэрца—
Любоў да Радзімы заіседы святля,
Хай сніцца вам вообразы роднага краю,
А сэрцу падобна пчэй застанецца.

ГЕРАІНЯ ПАДПОЛЛЯ

Партызанская радыёстанцыя з-пад Мінска перадавала ў Маскву: «...30 кастрычніка 1943 года на кватэры «Лідэра» адбудзецца нарада раённых зондэрфюрэраў, усяго чакецца 12 чалавек, у тым ліку і «Гусь». ...У сувязі з гэтым здзяйсненне аперацыі супраць «Гуся» і «Лідэра» намячаецца на 30 кастрычніка. Старшан па падрыхтоўцы і правядзенню аперацыі намечана «Дзева».

«Дзева» перададзены зарад, які складаецца з дзвюх магнітных мін, 11 кілаграмаў толу і трох гранат. Зарад будзе пакладзены ў печ, якая з'яўляецца агульнай для сталавай і гасцінай».

Расшыфруем мянушкі. «Гусь»—адзін з найбольш ірвавжэрных катаў беларускага народа, генеральны камісар Беларусі фон Готберг. Гэта ён загадаў у адплату за забойства свайго папярэдніка на пасадзе генеральнага камісара Беларусі гаўляйтэра Кудэ знішчыць цэлы раён у Мінску. Тады былі закатаваны многія тысячы ні ў чым не вінаватых людзей, у тым ліку дзяцей, жанчын, старых. Крывавым катом быў і яго намеснік Фрайтаг, якога партызаны ахрысцілі «Лідэрам».

Пакараць фашысцкіх злачынцаў узяліся радавыя савецкія людзі, простыя беларускія жанчыны, працаваўшыя ў загараднай разідэнцыі Фрайтага—у Лошыцы. «Дзева»—нядаўняя школьніца Ліля Чыжэўская. Яна ўладнавалася на працу ў гаражы Фрайтага. Яе маці—настаўніца адной з сярэдніх школ Мінска Марыя Паўлаўна—была ў гітлераўцаў хатняй работніцай, а студэнтка Мінскага медінстытута Надзя Маісеева—афіцыянткай і прыбіральшчыцай. Яны сачылі за кожным крокам фашысцкіх верхаводаў.

Партызанскі разведчык, нямецкі камуніст Карл Кляйнюнг і партызанская сувязная Вольга Іванаўна Вярбіцкая (цяпер Бяляева) даставілі з Мінска ў Лошыцу узрыўчатку, а Марыя Паўлаўна і Надзя заклалі зарад у печ і завялі механізмы. Кіравала аперацыяй Ліля.

У самы апошні момант гітлераўцам удалося знайсці узрыўны зарад. Савецкія патрыёткі Надзежда Маісеева, Марыя Паўлаўна і Ліля Чыжэўская былі схоплены. Пры вобыску ў доме Чыжэўскіх знайшлі склад са зброяй і яшчэ дзве міны, якія Ліля збіралася пакласці ў машыны фашысцкіх верхаводаў.

Нягледзячы на катаванні, мужныя партызанкі не выдалі сваіх таварышаў на барацьбе. Гітлераўцы павесілі Чыжэўскіх і Маісееву ў Лошыцы 25 снежня 1943 года...

Савецкі ўрад 5 лістапада 1944 года пасмяротна ўзнагародзіў Марыю Паўлаўну і Лілю Чыжэўскіх і Надзю Маісееву ордэнамі Айчыннай вайны. Але тады не ведалі, каму ўручаць узнагароду Надзі Маісеевай—дзяўчына не пакінула ніякіх даных аб сваіх родных. І толькі нядаўна ўдалося адшукаць яе бацьку Пятра Паўлавіча і маці Лукер'ю Якаўлеўну Маісеевых.

У Мінску адбылося ўручэнне Пятру Паўлавічу і Лукер'і Якаўлеўне ордэна Айчыннай вайны, якім была ўзнагароджана іх мужная дачка, палымная савецкая патрыётка, мінская падпольшчыца Надзя Маісеева.

І. НОВІКАУ.

Галія Ражкова з магілёўскага «Лаўсанбуда».

Фота А. Сасіноўскага.

Спорт

Лета — пара масавых стартаў спартсменаў. І хача першы летні месяц яшчэ наперадзе, паядынкі мацнейшых ідуць усюды. Барцы вольнага стылю і дзюдаісты ў дзень Перамогі над фашыскай Германіяй паднеслі добры падарунак Радзі-

ме, выйграўшы каманднае першынство Еўропы. Прыемна адзначыць, што звання чэмпіёна кантынента ўдастоены і нашы зямляк, заслужаны майстар спорту Аляксандр Мядзведзь. Ён выступаў у цяжкай вагавай катэгорыі. Чатыры залатыя, два срэбныя і пяць бронзавых медалёў заваявалі савецкія спартсмены на чэмпіянаце Еўропы на барацьбе дзюдо.

У 19 раз стартавала велаягонка Міру на дарогах Чэхаславакіі, Польшчы і ГДР. Сярод савецкіх гончыкаў і беларускі спартсмен Аляксандр Дахлякоў. Усёго ў дарогу адправіліся 102 спартсмены з 17 краін.

Нядрэна адчуваюць сябе ў гэтыя вясняны дні і прадстаўнікі іншых відаў спорту нашай рэспублікі. У Тбілісі, напрыклад, на міжнародным турніры гімнастак (удзельнічалі спартсменкі СССР, Венгрыі, Польшчы і ГДР) нядрэніую суму балаў — 75,7 — набрала 16-гадовая віцэбяліца Ларыса Петрык, якая заняла другое месца пасля сваёй сяброўкі на камандзе Наталы Кучалскай.

І толькі футбалісты працягваюць прыносіць засмучэнне сваім шматлікім нахлоснікам.

Бадай, ніколі зямля так дрэнна не пачынала сезон беларускай каманда. У мінеската «Дынама» пасля сямі тураў пяць ачкоў.

Сёлета футбольная каманда класа «Б» нашай рэспублікі выступаюць у першай зоне РСФСР.

Лепш за іншых стартаваў магілёўскі «Спартак». Першую сустрэчу ён закончыў унічыю, а ў другой — перамог смаленскую «Іскру». У выніку набрана тры ачы з чатырох магчымых.

Першае ачко запісаў у сваю актыў гродзенскі «Неман», згуляўшы ўнічыю (0:0) з тульскім «Металургам».

З 1951 года ў Беларусі штогод праводзіцца традыцыйная веласіпедная гонка на прызы імя заслужанага майстра спорту Б. Бальшакова. У гэтым годзе, акрамя мінскіх веласіпедыстаў, у гонках удзельнічалі спартсмены з Віцебска, Оршы, Смаленска. На здымку: юнакі на дыстанцыі 60 кіламетраў.

Фота М. Мінковіча.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС: МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖЫ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ»
ТЭЛЕФОНЫ: 4-18-31, 8-97-92, 3-25-52.